

Maskeringsförbud vid idrottsarrangemang

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i ordningslagen och avslår motionsyrkanden i följdmotioner och i en motion från den allmänna motionstiden.

Regeringens förslag innebär att det införs ett förbud mot maskering vid idrottsarrangemang. Den som helt eller delvis täcker ansiktet på ett sätt som försvårar identifikation när han eller hon befinner sig på en idrottsanläggning vid t.ex. fotbollsmatcher och andra idrottsarrangemang döms till böter eller fängelse i högst sex månader. Det ska inte dömas till ansvar i ringa fall.

Förbudet ska inte gälla den som täcker ansiktet av religiösa skäl eller den som har skäl att täcka ansiktet i tjänsten eller för idrottsarrangemangets genomförande. Förbudet ska inte heller gälla om det med hänsyn till väderförhållanden, hälsoskäl eller övriga omständigheter är att anse som befogat att täcka ansiktet.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 mars 2017.

I betänkandet finns fem reservationer (M, SD, C, V, L, KD).

Behandlade förslag

Proposition 2016/17:41 Maskeringsförbud vid idrottsarrangemang.

Åtta yrkanden i följdmotioner.

Ett yrkande i en motion från allmänna motionstiden 2016/17.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Maskeringsförbud vid idrottsarrangemang	5
Reservationer	11
1. Avslag på propositionen, punkt 1 (V).....	11
2. Maskeringsförbud vid idrottsarrangemang, punkt 2 (M, C)	12
3. Maskeringsförbud vid idrottsarrangemang, punkt 2 (SD)	13
4. Maskeringsförbud vid idrottsarrangemang, punkt 2 – motiveringen (L, KD)	14
5. Nationell samordnare, punkt 3 (V)	15
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	16
Propositionen	16
Följdmotionerna	16
Motion från allmänna motionstiden 2016/17	17
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	18
<i>Bilaga 3</i>	
Reservanternas lagförslag	20
<i>Bilaga 4</i>	
Reservanternas lagförslag	21

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Avslag på propositionen

Riksdagen avslår motion

2016/17:3543 av Linda Snecker m.fl. (V) yrkande 1.

Reservation 1 (V)

2. Maskeringsförbud vid idrottsarrangemang

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i ordningslagen (1993:1617).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:41 och avslår motionerna

2016/17:395 av Lisbeth Sundén Andersson (M),

2016/17:3544 av Johan Hedin (C) yrkandena 1 och 2,

2016/17:3545 av Adam Marttinen och Kent Ekeröth (båda SD),

2016/17:3546 av Roger Haddad m.fl. (L) och

2016/17:3547 av Beatrice Ask m.fl. (M) yrkandena 1 och 2.

Reservation 2 (M, C)

Reservation 3 (SD)

Reservation 4 (L, KD) – motiveringen

3. Nationell samordnare

Riksdagen avslår motion

2016/17:3543 av Linda Snecker m.fl. (V) yrkande 2.

Reservation 5 (V)

Stockholm den 19 januari 2017

På justitieutskottets vägnar

Beatrice Ask

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Beatrice Ask (M), Annika Hirvonen Falk (MP), Helene Petersson i Stockaryd (S), Elin Lundgren (S), Krister Hammarbergh (M), Arhe Hamednaca (S), Anti Avsan (M), Johan Hedin (C), Anders Hansson (M), Petter Löberg (S), Adam Marttinen (SD), Roger Haddad (L), Linda Snecker (V), Lawen Redar (S), Sanne Lennström (S), Runar Filper (SD) och Magnus Oscarsson (KD).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2016/17:41 Maskeringsförbud vid idrottsarrangemang. I propositionen föreslår regeringen att det införs ett förbud mot maskering vid idrottsarrangemang.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Fem motioner har väckts med anledning av propositionen. I ärendet behandlas även en motion från allmänna motionstiden 2016/17. Förslagen i motionerna återges i bilaga 1.

Lagförslagen har behandlats av Lagrådet.

Utskottets överväganden

Maskeringsförbud vid idrottsarrangemang

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag och avslår motionsyrkanden om att de föreslagna undantagen från maskeringsförbudet för den som av religiösa skäl respektive på grund av väderförhållanden eller av hälsoskäl är maskerad ska avslås. Riksdagen avslår även motionsyrkanden om att förse lagförslaget med ytterligare motivuttalanden och att tillsätta en nationell samordnare.

Jämför reservationerna 1 (V), 2 (M, C), 3 (SD), 4 (L, KD) och 5 (V)

Propositionen

Behovet av ett maskeringsförbud på idrottsanläggningar

Regeringen bedömer att en kriminalisering behövs och är befogad för att motverka våld och ordningsstörningar på idrottsanläggningar.

Ordningen och säkerheten vid idrottsarrangemang är ett skyddsvärt intresse för samhället i stort. Våld och ordningsstörningar vid idrottsarrangemang riskerar ytterst människors liv, hälsa och egendom. Ett våldsdåd på en folktät arena liksom en brand eller ett upplopp på en idrottsanläggning kan få mycket allvarliga konsekvenser. Trots de insatser som redan har gjorts förekommer regelbundet ordningsstörningar med inslag av våld inom främst fotbollens högsta serier och i viss mån även inom ishockeyns högsta serier. Det finns därför fortfarande ett tydligt behov av ytterligare åtgärder för att upprätthålla den allmänna säkerheten vid idrottsarrangemang. Ett straffsanktionerat maskeringsförbud som syftar till att motverka ordningsstörningar och våld kan vara ett viktigt verktyg för att komma till rätta med de kvarstående problemen.

Den befintliga lagen (2005:900) om förbud mot maskering i vissa fall utgör en ändamålsenlig och tillräcklig reglering vid våld mot ordningsstörningar utanför idrottsanläggningar men kan inte användas vid situationer med maskering inne på anläggningarna. Lagen är nämligen inte tillämplig inom ramen för en offentlig tillställning, såsom tävlingar och uppvisningar i sport och idrott (se 1 § lagen om förbud mot maskering i vissa fall och 2 kap. 3 § ordningslagen).

Vidare anför regeringen att varken de befintliga reglerna i ordningslagen om bl.a. förbud mot otillåten användning av pyroteknik, reglerna om tillträdesförbud och register över sådana förbud eller kameraövervakning är tillräckliga åtgärder för att åstadkomma säkra idrottsarrangemang när

anonyma maskerade personer begår våldshandlingar eller stör ordningen på arenorna.

Den kartläggning som redovisas i promemorian som ligger till grund för förslagen i propositionen visar att personers maskering är mycket nära knuten till det agerande på arenorna som utgör en fara för människors liv, hälsa eller egendom (Ds 2014:44). Det är enligt regeringens bedömning rimligt att anta att de personer som agerar på ett sätt som äventyrar den allmänna säkerheten på arenorna är beredda att i högre grad begå sådana handlingar när de i skydd av anonymitet inte riskerar att drabbas av några konsekvenser.

Sammanfattningsvis anser regeringen därför att det inte finns något annat eller mindre ingripande sätt än en kriminalisering av maskering för att åtgärda de problem som alljämt äventyrar den allmänna säkerheten på idrottsanläggningar.

När det gäller frågan om huruvida en kriminalisering av maskering leder till bättre möjligheter att upprätthålla den allmänna säkerheten på idrottsanläggningar anför regeringen bl.a. följande: För det första skulle en kriminalisering av maskering underlätta identifiering av personer som agerar på ett sätt som utgör en fara för människors liv, hälsa och egendom. För det andra bör den ökade risken för lagföring och tillträdesförbud ha en avhållande effekt för många av de personer som hittills maskerat sig eller som överväger att maskera sig för att i skydd av anonymitet begå våldshandlingar eller ordningsstörningar. För det tredje innebär ett maskeringsförbud också en tydlig markering från samhället om att maskering i vissa fall inte är acceptabelt, vilket kan antas påverka den allmänna rättsuppfattningen i sig och även därigenom få en brottsavhållande effekt.

Utformningen av ett maskeringsförbud

Regeringen föreslår att ett straffsanktionerat förbud införs mot att, när idrottsarrangemang anordnas på en idrottsanläggning, helt eller delvis täcka ansiktet på ett sätt som försvårar identifikation. Undantag från förbudet görs för den som täcker ansiktet av religiösa skäl och för den som har skäl att täcka ansiktet i tjänsten eller för idrottsarrangemangets genomförande. Undantag från förbudet görs också om det med hänsyn till väderförhållanden, hälsa eller övriga omständigheter kan anses befogat att täcka ansiktet. Vid bedömningen av om det är befogat att täcka ansiktet ska risken för hot mot den allmänna ordningen och säkerheten särskilt beaktas.

Enligt regeringen ska alla typer av maskering omfattas av förbudet och det ska endast gälla på idrottsanläggningar när idrottsarrangemang ordnas där.

Även om det i vissa fall kan finnas fog för att ha ansiktet täckt måste utgångspunkten vara att personer som går på fotbollsmatcher och andra idrottsarrangemang inte har skäl att vara maskerade. Samtidigt bör en kriminalisering inte sträcka sig längre än vad som är nödvändigt för att uppnå syftet med förbudet, nämligen att upprätthålla den allmänna säkerheten på idrottsanläggningar. Maskeringsförbudet bör därför utformas som ett generellt

förbud mot maskering med undantag för situationer då det kan anses vara befogat att täcka ansiktet.

Inledningsvis bör undantag från förbudet göras för de idrottsutövare som bär hjälm m.m. och för de som i tjänsten bär utrustning som täcker ansiktet, t.ex. poliser och brandmän.

Undantag bör också göras för de som täcker ansiktet av religiösa skäl, eftersom maskeringsförbudet annars skulle kunna komma i konflikt med religionsfriheten. Religionsfriheten i 2 kap. 1 § första stycket regeringsformen är absolut och kan inte inskränkas genom lag. Genom detta undantag uppnås också överensstämmelse med vad som gäller enligt lagen om förbud mot maskering i vissa fall.

Utöver religionsfriheten är det framför allt yttrandefriheten (2 kap. 1 § första stycket regeringsformen) som i något fall skulle kunna komma i konflikt med maskeringsförbudet. Det är inte helt otänkbart att en person genom t.ex. en ansiktsmaskering på en idrottsanläggning skulle kunna ge uttryck för tankar, åsikter och känslor på ett sätt som står i samband med den fria åsiktsbildningen i samhället och som omfattas av grundlagens yttrandefrihetsbegrepp. Rätten till yttrandefrihet är emellertid inte undantagslös. Såväl hänsyn till allmän ordning och säkerhet som förebyggande och beivrande av brott utgör godtagbara skäl att inskränka den (se 2 kap. 23 § regeringsformen).

Vidare bör undantag från det straffbara området göras om det kan anses befogat att täcka ansiktet med hänsyn till väderförhållanden, hälsoskäl eller övriga omständigheter. Ett liknande undantag görs t.ex. i lagen (1988:254) om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål, där ett innehav är straffritt om det med hänsyn till föremålets art, innehavarens behov och övriga omständigheter kan anses befogat. Om ordningen störs eller det blir upplopp är en maskering i allmänhet inte längre godtagbar. Det torde därför enligt regeringen t.ex. inte vara tänkbart att det skulle anses vara befogat för en person att maskera sig, om han eller hon täcker ansiktet på ett sätt som försvårar identifikation och samtidigt, ensam eller tillsammans med andra, agerar våldsamt eller ordningsstörande eller orsakar fara för ordningsstörning. Risken för hot mot den allmänna ordningen bör därför särskilt beaktas vid bedömningen av om det är befogat för en person att täcka ansiktet. Detta kan innebära att det till en början är befogat för en person att täcka ansiktet med hänsyn till t.ex. väderförhållanden men att det övergår till att vara obefogat om personen t.ex. agerar ordningsstörande eller om situationen på idrottsanläggningen förändras.

Polismyndigheten har i sitt remissvar konstaterat att ett undantag för religiösa skäl och hälsoskäl i vissa fall kan göra lagen svår att tillämpa då det är svårt för ingripande polis att bevisa att maskeringen inte gjorts av religiösa skäl eller hälsoskäl. Enligt regeringens bedömning bör dock denna svårighet inte överdrivas. Utgångspunkten enligt förslaget är att det är förbjudet att täcka ansiktet på ett sätt som försvårar identifikation och det torde endast i undantagsfall förekomma godtagbara skäl att ändå maskera sig. Domstolarna

är vana att göra bedömningar av detta slag, och motsvarande bedömningar görs redan i dag av såväl polis som rättsväsendet i övrigt när det gäller lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål.

Regeringen föreslår att straffbestämmelsen bara ska omfatta uppsåtliga gärningar. Straffskalan ska vara böter eller fängelse i högst sex månader. I ringa fall ska det inte dömas till ansvar. Det innebär att det krävs uppsåt till gärningen att helt eller delvis täcka ansiktet på ett sätt som försvårar identifikation.

Vid tillämpningen av en straffsanktionerad bestämmelse om maskeringsförbud konstaterar regeringen att frågor om brottskonkurrens kan uppstå, dvs. bedömningar av om en persons handlande inneburit att ett eller flera brott har begåtts. Det bör dock inte kunna uppstå konkurrenssituationer där samma gärning är belagd med samma eller strängare straff i brottsbalken eller annan författning. Konkurrenssituationer som involverar andra moment än rekvisiten i maskeringsförbudet kan dock uppkomma. I de fallen bör gärningsmannen enligt regeringen kunna dömas för flera olika brott.

Motionerna

I motion 2016/17:3543 av Linda Snecker m.fl. (V) yrkande 1 begär motionärerna att riksdagen ska avslå propositionen. Motionärerna anför att man i stället för att satsa på repressiva åtgärder för att minska idrottsvåldet bör stärka det förebyggande arbetet.

I motion 2016/17:395 av Lisbeth Sundén Andersson (M), från allmänna motionstiden 2016/17, föreslås att möjligheten att införa maskeringsförbud på fotbollsmatcher ska ses över.

I motion 2016/17:3547 av Beatrice Ask m.fl. (M) yrkande 1 och 2 föreslås att riksdagen avslår förslaget dels i den del som avser undantag mot maskeringsförbudet med hänsyn till väderförhållanden, dels i den del som avser undantag mot maskeringsförbudet med hänsyn till hälsoskäl. Däremot ska de situationer då det av övriga omständigheter kan anses befogat att täcka ansiktet vara undantagna från det straffbara området. Likalydande yrkanden framförs i motion 2016/17:3544 av Johan Hedin (C) yrkande 1 och 2.

I motion 2016/17:3545 av Adam Marttinen och Kent Ekeröth (båda SD) föreslås att lagförslaget ändras på så sätt att den som täcker ansiktet av religiösa skäl inte ska undantas från lagens tillämpningsområde.

I motion 2016/17:3546 av Roger Haddad m.fl. (L) föreslås att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i ordningslagen med de motivuttalanden som framgår av motionen. Om det är lagstiftarens avsikt att brott mot maskeringsförbudet ska leda till strängare påföljd ju allvarigare brott gärningsmannen i övrigt begår vid samma tillfälle, bör det framgå av propositionen, skriver motionärerna. Som propositionen är utformad framgår inte detta. Förarbetena till lagen behöver därför förtydligas med den inriktningen för att visa på hur allvarlig den grövre huliganrelaterade

brottsligheten är. Annars riskerar fängelsedelen av straffskalan att bli en tom bestämmelse som aldrig kommer till användning.

I motion 2016/17:3543 (V) yrkande 2 föreslås att regeringen ska tillsätta en nationell samordnare eller dylik funktion som får till uppdrag att utifrån ett genusperspektiv arbeta med förebyggande insatser för att främja en positiv idrotts- och supporterkultur samt motverka idrottsrelaterade brott.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att en kriminalisering av maskering behövs och är befogad för att motverka våld och ordningsstörningar på idrottsanläggningar. Som regeringen föreslår bör det därför införas ett maskeringsförbud på idrottsanläggningar. Detta innebär att riksdagen bör avslå motion 2016/17:3543 (V) yrkande 1.

Mot bakgrund av de förslag om maskeringsförbud som lämnas i föreliggande proposition får motion 2016/17:395 (M) anses vara tillgodosedd. Motionen avstyrks därför.

När det gäller utformningen av maskeringsförbudet delar utskottet regeringens uppfattning att undantag bör göras för de situationer då det kan anses vara befogat att täcka ansiktet. Utskottet anser att de föreslagna undantagen med hänsyn till väderlek, hälsa eller övriga omständigheter är väl avvägda. Riksdagen bör därför avslå motionerna 2016/17:3544 (C) yrkande 1 och 2 samt 2016/17:3547 (M) yrkande 1 och 2, i vilka man vill ta bort de uttryckliga undantagen för de situationer då det med hänsyn till väderlek och hälsa är befogat att täcka ansiktet.

Som framgår av propositionen skulle ett borttagande av undantaget för att täcka ansiktet av religiösa skäl kunna komma i konflikt med religionsfriheten. Utskottet avstyrker därför motion 2016/17:3545 (SD).

Även när det gäller lagförslaget i övrigt anser utskottet att det är ändamålsenligt utformat och att det bör antas av riksdagen. Utskottet tillstyrker således propositionen.

I motion 2016/17:3546 (L) begärs att riksdagen ska tillföra lagstiftningsärendet motivuttalanden om att ju allvarligare brott den som bryter mot maskeringsförbudet begår i anslutning till detta, desto allvarligare ska brottet mot maskeringsförbudet anses vara och därmed leda till en strängare påföljd. Utskottet, som konstaterar att regeringen i propositionen har redogjort för de konkurrenssituationer som kan tänkas uppstå vid brott mot maskeringsförbudet, anser dock inte att det finns anledning att göra några sådana uttalanden. Frågan om i vilka situationer brott mot maskeringsförbudet ska leda till ett fängelsestraff, dvs. vilka brott som ska bedömas som allvarligast, bör enligt utskottet lösas av domstolarna i deras rättstillämpning. Motionen bör avslås.

Utskottet delar motionärernas uppfattning i motion 2016/17:3543 (V) yrkande 2 om att arbetet med förebyggande insatser för att främja en positiv idrotts- och supporterkultur samt motverka idrottsrelaterade brott är viktigt.

Utskottet konstaterar också att det på området bedrivs och har bedrivits ett omfattande arbete som bl.a. innefattar nationella samordnare och samverkan i olika former. Utskottet anser dock inte att det nu finns skäl att på nytt tillsätta en nationell samordnare. Motionsyrkandet avstyrks därför.

Reservationer

1. Avslag på propositionen, punkt 1 (V)

av Linda Snecker (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3543 av Linda Snecker m.fl. (V) yrkande 1.

Ställningstagande

Idrottsrörelsen är med sina cirka tre miljoner medlemmar och över en halv miljon ideella ledare Sveriges största folkrörelse. Supportrar är en självklar och viktig del av idrotten. Det är av stor vikt att idrottsarrangemang kan anordnas på ett tryggt sätt och med hög säkerhet för såväl idrottsutövare som åskådare, och därför kan och får aldrig våld och skadegörelse tolereras.

Våld i samband med idrott och idrottsarrangemang är inte bara ett idrottsproblem. Det är mycket större än så, det är en del av ett samhällsproblem. Därför behöver åtgärder vidtas inte bara inom idrottssektorn utan även i samhället i stort för att minska våldet. Män är statistiskt sett den grupp som utövar mest våld, både i samhället och i idrottssammanhang. Därför är det viktigt att prioritera arbetet med att problematisera och söka förändra de rådande maskulinitetsidealerna. I propositionen föreslås att det ska införas ett förbud mot maskering vid idrottsarrangemang i syfte att öka tryggheten och säkerheten. Jag är starkt kritisk till att människor väljer att maskera sig när de besöker ett idrottsevenemang, men jag anser att ett maskeringsförbud varken är rätt väg att gå eller utgör en lösning på de ordnings- och säkerhetsproblem som ibland förekommer inne på idrottsarenorna.

I stället för att fokusera på olika former av repressiva åtgärder, såsom maskeringsförbud, för att minska det idrottsrelaterade våldet anser jag att det förebyggande arbetet måste stärkas exempelvis genom fortsatt stöd till det viktiga arbete som pågår i flertalet klubbar, genom den samverkan och dialog som förekommer mellan polis, klubbar och supportergrupper samt genom att satsa på projekt som Enable. Enable har initierats av Djurgården Fotboll, för samverkan och partnerskap mellan klubbar, supportrar, polis och akademisk expertis med syfte att säkerställa att svensk fotboll och dess samverkanspartner arbetar på bästa möjliga sätt vad gäller ordning och trygghet. Projektet presenterade tidigare i höst, efter två års studier, sin första rapport, som innehöll viktiga resultat och rekommendationer vad gäller de trygghets- och

säkerhetsutmaningar som finns inom svensk fotboll. Rapporten innehåller många intressanta förslag som man bör ta fasta på.

Därmed anser jag att riksdagen bör avslå regeringens proposition.

2. Maskeringsförbud vid idrottsarrangemang, punkt 2 (M, C)

av Beatrice Ask (M), Krister Hammarbergh (M), Anti Avsan (M), Johan Hedin (C) och Anders Hansson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i ordningslagen (1993:1617) med den ändringen att 5 kap. 4 § får den lydelse som reservanterna föreslår i bilaga 3.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2016/17:3544 av Johan Hedin (C) yrkandena 1 och 2 samt
2016/17:3547 av Beatrice Ask m.fl. (M) yrkandena 1 och 2,
bifaller delvis proposition 2016/17:41 och avslår motionerna
2016/17:395 av Lisbeth Sundén Andersson (M),
2016/17:3545 av Adam Marttinen och Kent Ekeroth (båda SD) och
2016/17:3546 av Roger Haddad m.fl. (L).

Ställningstagande

Våld och ordningsstörningar vid idrottsarrangemang kan få allvarliga följder för liv, hälsa och egendom. I första hand vilar ansvaret för att ett idrottsarrangemang kan anordnas på ett tryggt och säkert sätt på arrangörerna. Å andra sidan har samhället ett ansvar för att tillhandahålla ett regelsystem som stöder idrottsorganisationerna i deras arbete mot våld och ordningsstörningar.

Ett problem som finns är att personer maskerar sig, huvudsakligen för att försvåra identifikation i samband med användning av otillåten pyroteknik, utanför arenan vid marscher till matcherna och vid stormning av arenaentréer. Det försvårar för polis och arrangörer att kunna identifiera misstänkta. Mot bakgrund av detta ser vi positivt på att regeringen föreslår en lag om maskeringsförbud för att motverka våld och ordningsstörningar på idrottsanläggningar. Vi delar regeringens bedömning att ett sådant förbud är nödvändigt och noterar även att en majoritet av remissinstanserna delar den uppfattningen. Regeringens proposition föreslår ett generellt förbud men med vissa undantag. Vår uppfattning är dock att listan på undantag är alltför vidsträckt och riskerar att underminera syftet med den föreslagna kriminaliseringen. De förslag till undantag som finns i propositionen är förhållandevis vaga och brett formulerade, vilket gör att det kan uppstå tveksamheter om vilka situationer som omfattas av undantagen. Regeringen

föreslår bl.a. att förbudet inte ska gälla om det med hänsyn till väderförhållanden, hälsoskäl eller övriga omständigheter är att anse som befogat att täcka ansiktet. De två uttryckliga undantagen från huvudregeln när det gäller väderförhållanden och hälsoskäl är inte oproblematiske. Några motsvarande undantag finns inte heller med i den lag som riksdagen antog 2005 om maskeringsförbud i vissa fall. Genom dessa uttryckliga undantag begränsas det kriminaliserade området avsevärt. Dessutom riskerar dessa undantag att skapa osäkerhet och avgränsningsproblem, vilket kan leda till att maskeringsförbudet kringgås på ett oönskat sätt. Vi anser att dessa två uttryckliga undantag därför inte bör finnas med i den lagstiftning som nu ska antas av riksdagen. Det behov av att kunna göra undantag från maskeringsförbudet även för andra än den som täcker ansiktet av religiösa skäl, i tjänsten eller för idrottsarrangemangets genomförande täcks enligt vår mening av att det alltså kommer att vara möjligt att göra undantag när det av övriga omständigheter är befogat att täcka ansiktet.

Sammanfattningsvis anser vi att 5 kap. 4 § tredje stycket i förslaget till lag om ändring av ordningslagen bör ges den lydelse som framgår av bilaga 3.

3. Maskeringsförbud vid idrottsarrangemang, punkt 2 (SD)

av Adam Marttinen (SD) och Runar Filper (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i ordningslagen (1993:1617) med den ändringen att 5 kap. 4 § får den lydelse som reservanterna föreslår i bilaga 4.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3545 av Adam Marttinen och Kent Ekeröth (båda SD),
bifaller delvis proposition 2016/17:41 och avslår motionerna
2016/17:395 av Lisbeth Sundén Andersson (M),
2016/17:3544 av Johan Hedin (C) yrkandena 1 och 2,
2016/17:3546 av Roger Haddad m.fl. (L) och
2016/17:3547 av Beatrice Ask m.fl. (M) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

För att komma åt problem med våld och ordningsstörningar vid idrottsarrangemang är ett maskeringsförbud en åtgärd som efterfrågats. Polismyndigheten anser att det blir lättare att identifiera personer, och Sveriges Riksidrottsförbund m.fl. anger att maskering skapar en otrygg och ibland hotfull stämning för besökare och idrottare. För att lagförslaget ska fungera effektivt har Polismyndigheten i sitt remissyttrande bl.a. föreslagit att det inte ska göras något undantag för religiösa skäl vid ett maskeringsförbud. Vi anser

att undantagen från ett maskeringsförbud ska vara enkla att tillämpa och att skälen för undantag ska vara väl motiverade. I den del där det gäller klädsel som bärs av religiösa skäl kan det uppstå ett tillämpningsproblem som urholkar effektiviteten av ett maskeringsförbud. Även om det skulle finnas ett ärligt uppsåt att vilja täcka ansiktet av religiösa skäl så finns det fortfarande risk att det kan leda till en otrygg stämning för publik och idrottare. Vi är övertygade om att personer som av religiösa skäl vill täcka ansiktet vid idrottsarrangemang kan ha förståelse för de motiv som omnämnda remissinstanser angett för att inte inkludera religiös klädsel som ett undantag. Riksdagen bör därför besluta att ta bort stadgandet om att ”den som täcker ansiktet av religiösa skäl” i enlighet med vårt ändringsförslag.

Sammanfattningsvis anser vi att 5 kap. 4 § tredje stycket i förslaget till lag om ändring av ordningslagen bör ges den lydelse som framgår av bilaga 4.

4. Maskeringsförbud vid idrottsarrangemang, punkt 2 – motiveringen (L, KD)

av Roger Haddad (L) och Magnus Oscarsson (KD).

Ställningstagande

Regeringen ägnar betydande uppmärksamhet åt frågan om i vilka situationer det inte ska dömas till ansvar, en fråga som förvisso är viktig. Däremot belyser regeringen inte alls i vilka situationer en överträdelse av maskeringsförbudet ska bedömas vara så allvarlig att påföljden kan bli fängelse i stället för böter. Regeringen gör i stället en allmän hänvisning till den straffskala som gäller för uppsåtliga brott mot ordningslagens 5 kap. 3 § första stycket och 4 § i dess nuvarande lydelse, vilket t.ex. gäller användande av bengaler och andra pyrotekniska varor eller att kasta in föremål på en idrottsplan under pågående arrangemang. Vi delar inte alls bedömningen att den hänvisningen är tillräcklig. Vad gäller exempelvis pyrotekniska varor är det uppenbart att det finns stor skillnad i straffvärde mellan att å ena sidan olovligen ta med sig en enstaka pjäs in på publikläktaren utan att använda den och å andra sidan rigga upp och tända ett större antal bengaliska eldar mitt i publikhavet, med uppenbar fara för de personer som står intill. I det fallet går det alltså att förutse hur straffskalan kan komma att tillämpas i praktiken på de gärningar som leder till påföljd.

Maskeringsförbudet, däremot, syftar endast till själva handlingen att täcka sitt ansikte för att försvåra identifiering. Det går inte att ur propositionen utläsa i vilka situationer en sådan isolerad handling skulle kunna leda till ett så pass allvarligt straff som sex månaders fängelse.

Naturligtvis kan det förutses att brott mot maskeringsförbudet oftast sker i samband med annan brottslighet som är mer eller mindre allvarlig. Dessa brott är dock redan kriminaliserade i sig. Om det är lagstiftarens avsikt att brott mot maskeringsförbudet ska leda till strängare påföljd ju allvarligare brott gärningsmannen i övrigt begår vid samma tillfälle, bör detta framgå tydligt av

propositionen. Då det inte gör det anser vi att utskottet och därefter riksdagen vid behandlingen av lagförslaget ska uttala att brott mot maskeringsförbudet ska leda till strängare påföljd ju allvarligare brott gärningsmannen i övrigt begår. Förarbetena till lagen behöver förtydligas med den inriktningen för att visa på hur allvarlig den grövre huliganrelaterade brottsligheten är. Annars riskerar fängelsedelen av straffskalan att bli en tom bestämmelse som aldrig kommer till användning.

Vi anser därmed att brott mot maskeringsförbudet ska leda till strängare påföljd ju allvarligare brott gärningsmannen i övrigt begår. Vårt ställningstagande innebär att motionen tillgodoses och att den därför ska avslås.

5. Nationell samordnare, punkt 3 (V)

av Linda Snecker (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkänner detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3543 av Linda Snecker m.fl. (V) yrkande 2.

Ställningstagande

Tidigare fanns under flera år en nationell samordnare för att stärka den positiva supporterkulturen och motverka idrottsrelaterad brottslighet. Tyngdpunkten i detta arbete låg ofta på reaktiva och repressiva åtgärder. Jag anser att det bör tillsättas en nationell samordnare eller dylik funktion som får i uppdrag att samordna och lyfta fram det förebyggande arbetet. Samordnaren bör arbeta med ett tydligt genusperspektiv för att sprida kunskap om och förståelse för hur trakasserier, diskriminering och våld inom idrotten är sammankopplat med problematiska föreställningar om maskulinitet. Samordnaren ska även främja arbetet för att förändra dessa normer och ideal i syfte att skapa en positiv och inkluderande idrottskultur. Regeringen bör därför tillsätta en nationell samordnare eller dylik funktion som får till uppdrag att utifrån ett genusperspektiv arbeta med förebyggande insatser för att främja en positiv idrotts- och supporterkultur samt motverka idrottsrelaterad brottslighet. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2016/17:41 Maskeringsförbud vid idrottsarrangemang:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i ordningslagen (1993:1617).

Följdmotionerna

2016/17:3543 av Linda Snecker m.fl. (V):

1. Riksdagen avslår regeringens proposition 2016/17:41 Maskeringsförbud vid idrottsarrangemang.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en nationell samordnare eller dylik funktion som får till uppdrag att utifrån ett genusperspektiv arbeta med förebyggande insatser för att främja en positiv idrotts- och supporterkultur samt motverka idrottsrelaterad brottslighet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:3544 av Johan Hedin (C):

1. Riksdagen avslår förslaget i den del som avser undantag från maskeringsförbudet med hänsyn till väderförhållanden.
2. Riksdagen avslår förslaget i den del som avser undantag från maskeringsförbudet med hänsyn till hälsoskäl.

2016/17:3545 av Adam Marttinen och Kent Ekeröth (båda SD):

Riksdagen avslår regeringens förslag i den del som avser undantag från maskeringsförbudet för den som täcker ansiktet av religiösa skäl.

2016/17:3546 av Roger Haddad m.fl. (L):

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i ordningslagen (1993:1617) med de motivuttalanden som framgår av motionen.

2016/17:3547 av Beatrice Ask m.fl. (M):

1. Riksdagen avslår förslaget i den del som avser undantag mot maskeringsförbudet med hänsyn till väderförhållanden.
2. Riksdagen avslår förslaget i den del som avser undantag mot maskeringsförbudet med hänsyn till hälsoskäl.

Motion från allmänna motionstiden 2016/17

2016/17:395 av Lisbeth Sundén Andersson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa maskeringsförbud på fotbollsmatcher och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i ordningslagen (1993:1617)

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 4 § ordningslagen (1993:1617) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

4¹ §

När idrottsarrangemang anordnas på en idrottsanläggning får inte någon

1. obehörigen beträda spelplanen eller annat motsvarande område som är avsett för idrottsutövningen, *eller*

2. kasta in föremål på spelplanen eller annat motsvarande område som är avsett för idrottsutövningen, om inte en sådan åtgärd är befogad med hänsyn till idrottsarrangemangets genomförande.

1. obehörigen beträda spelplanen eller annat motsvarande område som är avsett för idrottsutövningen,

2. kasta in föremål på spelplanen eller annat motsvarande område som är avsett för idrottsutövningen, om inte en sådan åtgärd är befogad med hänsyn till idrottsarrangemangets genomförande, *eller*

3. på idrottsanläggningen helt eller delvis täcka ansiktet på ett sätt som försvårar identifikationen av personen.

Förbuden i första stycket gäller även för plats som gränsar till de där avsedda områdena, om det genom stängsel, skyltar eller på annat sätt framgår att allmänheten inte har tillträde dit.

Förbuden i första stycket *1 och 2* gäller även för plats som gränsar till de där avsedda områdena, om det genom stängsel, skyltar eller på annat sätt framgår att allmänheten inte har tillträde dit.

Förbudet i första stycket 3 gäller inte den som täcker ansiktet av religiösa skäl eller den som har skäl att täcka ansiktet i tjänsten eller för idrottsarrangemangets genomförande. Förbudet gäller inte heller om det med hänsyn till väderförhållanden, hälsoskäl eller övriga omständigheter är att anse som befogat att täcka ansiktet. Vid bedömningen av om det är befogat att täcka ansiktet ska risken för hot mot den allmänna ordningen och

¹ Senaste lydelse 2009:101.

säkerheten särskilt beaktas.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2017.

BILAGA 3

Reservanternas lagförslag

Reservation 2 (punkt 3)

Ändring i regeringens förslag till lag om ändring i ordningslagen (1993:1617)

Regeringens förslag

Reservanternas förslag

5 kap.

4 §

När idrottsarrangemang anordnas på en idrottsanläggning får inte någon

1. obehörigen beträda spelplanen eller annat motsvarande område som är avsett för idrottsutövningen,
2. kasta in föremål på spelplanen eller annat motsvarande område som är avsett för idrottsutövningen, om inte en sådan åtgärd är befogad med hänsyn till idrottsarrangemangets genomförande, eller
3. på idrottsanläggningen helt eller delvis täcka ansiktet på ett sätt som försvårar identifikationen av personen.

Förbuden i första stycket 1 och 2 gäller även för plats som gränsar till de där avsedda områdena, om det genom stängsel, skyltar eller på annat sätt framgår att allmänheten inte har tillträde dit.

Förbudet i första stycket 3 gäller inte den som täcker ansiktet av religiösa skäl eller den som har skäl att täcka ansiktet i tjänsten eller för idrottsarrangemangets genomförande. Förbudet gäller inte heller om det med hänsyn till *väderförhållanden, hälsoskäl eller* övriga omständigheter är att anse som befogat att täcka ansiktet. Vid bedömningen av om det är befogat att täcka ansiktet ska risken för hot mot den allmänna ordningen och säkerheten särskilt beaktas.

Förbudet i första stycket 3 gäller inte den som täcker ansiktet av religiösa skäl eller den som har skäl att täcka ansiktet i tjänsten eller för idrottsarrangemangets genomförande. Förbudet gäller inte heller om det med hänsyn till övriga omständigheter är att anse som befogat att täcka ansiktet. Vid bedömningen av om det är befogat att täcka ansiktet ska risken för hot mot den allmänna ordningen och säkerheten särskilt beaktas.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2017.

BILAGA 4

Reservanternas lagförslag

Reservation 3 (punkt 4)

Ändring i regeringens förslag till lag om ändring i ordningslagen (1993:1617)

*Regeringens förslag**Reservanternas förslag***5 kap.**

4 §

När idrottsarrangemang anordnas på en idrottsanläggning får inte någon

1. obehörigen beträda spelplanen eller annat motsvarande område som är avsett för idrottsutövningen,
2. kasta in föremål på spelplanen eller annat motsvarande område som är avsett för idrottsutövningen, om inte en sådan åtgärd är befogad med hänsyn till idrottsarrangemangets genomförande, eller
3. på idrottsanläggningen helt eller delvis täcka ansiktet på ett sätt som försvårar identifikationen av personen.

Förbuden i första stycket 1 och 2 gäller även för plats som gränsar till de där avsedda områdena, om det genom stängsel, skyltar eller på annat sätt framgår att allmänheten inte har tillträde dit.

Förbudet i första stycket 3 gäller inte den som *täcker ansiktet av religiösa skäl eller den som* har skäl att täcka ansiktet i tjänsten eller för idrottsarrangemangets genomförande. Förbudet gäller inte heller om det med hänsyn till väderförhållanden, hälsoskäl eller övriga omständigheter är att anse som befogat att täcka ansiktet. Vid bedömningen av om det är befogat att täcka ansiktet ska risken för hot mot den allmänna ordningen och säkerheten särskilt beaktas.

Förbudet i första stycket 3 gäller inte den som har skäl att täcka ansiktet i tjänsten eller för idrottsarrangemangets genomförande. Förbudet gäller inte heller om det med hänsyn till väderförhållanden, hälsoskäl eller övriga omständigheter är att anse som befogat att täcka ansiktet. Vid bedömningen av om det är befogat att täcka ansiktet ska risken för hot mot den allmänna ordningen och säkerheten särskilt beaktas.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2017.